

ČESKOSLOVENSKÉ LEGIE V ITÁLII

Získat podporu Itálie v otázce samostatnosti Čechů a Slováků na území Rakouska-Uherska nebylo jednoduché. V Itálii žilo před 1. světovou válkou jen několik stovek Čechů a Slováků. V Římě to byli zejména studenti, zajímající se zde o starobylou římskou kulturu a teologii. Z jejich popudu zde vzniká tzv. Česká kolej (Collegio boemo).

Italský národ má však vůči Čechům a Slovákům nedůvěru. Považuje je za občany Rakouska, ke kterému má nepřátelský vztah. Až válečné roky ukážou, že zájmy Italů, Čechů a Slováků jsou stejné - nenechat si ovlivňovat národnostní otázku a geografickou samostatnost Rakouskem-Uherskem.

Přes obecnou nedůvěru koncem roku 1916 vzniká organizace několika italských opozičních politiků pod názvem "Výbor pro československou samostatnost". Členové výboru, zejména E. Skodnik, G. Scarpy a F. Spady, se podíleli na propagaci československé otázky mezi italskou veřejností. Výbor udržoval styky s Československou národní radou a podílel se na výstavbě československých jednotek v Itálii.

Začátkem roku 1917 byl českým a slovenským zajatcům přidělen tábor Santa Maria Capua Vetere u Neapole. Tam byl 17. ledna 1917 založen Čs. dobrovolnický sbor, v čele kterého stál sokolský činovník J. Čapek.

Čs. zajatci se hlásili do italských bojových jednotek s cílem vytvořit v nich postupně vlastní československé jednotky. Vzorem pro ně byly hrdinské činy československých výzvědků ("Esploratori Cecoslovacchi"), kterým se podařilo již do italského sboru vstoupit a kteří byli velmi kladně hodnoceni. Italská vláda však vznik našich jednotek odkládala a povolila jen vytvoření pracovních praporů pro vojenské účely. V souvislosti s italskou porážkou při Caporettu v říjnu 1917 a diplomatickým přičiněním generála M. R. Štefánika bylo docíleno významné události - dne 21. dubna 1918 bylo italskou vládou povoleno zřízení Čs. vojska v Itálii. Jeho velitelem byl jmenován generál A. Graziani.

Při jednáních s předsedou italské vlády V. E. Orlandem o zřízení čs. legií v Itálii M.R. Štefánik řekl: "Nežádám od Vás nic víc než povolení našim lidem zemřít za jejich ideály."

V Itálii tak vzniká Československá divize ve složení 31., 32., 33. a 34. čs. střelecký pluk, později v září ho doplňuje i 35. střelecký a 39. výzvědný pluk. Slavnostní přehlídky připravenosti československé divize se v Organu zúčastňuje kromě generála Diaze i italský král Vittorio Emanuele III. Dne 24. května 1918 byl v Římě na náměstí Piazza Venezia československým legionářům za přítomnosti významných osobností slavnostně předán bojový prapor vyšívaný římskými dámami.

V polovině srpna 1918 byla čs. divize přesunuta na frontu do prostoru mezi Gardským jezerem a řekou Adičí. Odpovědnost za tento prostor československé legionáře zavazovala. Úsek Altissimo byl totiž jedním z nejdůležitějších bodů fronty 1. armády. Československá divize zde vystřídala italské alpinisty a zahájila svou bojovou činnost. Velké boje svedla u masivu Monte Baldo za udržení kóty Doss Alto. Při obranné a útočné činnosti zemřelo 7 mužů a 1 190 jich bylo zraněno. Bohužel při této operaci také padlo 5 legionářů do rakousko-uherského zajetí. Čtyři z nich byli neprodleně dne 22. 9. 1918 ve Via Prabi poblíž Arca popraveni.

Českoslovenští legionáři se zúčastnili také bojů na Piavě, na hoře Montello, bojů u Monte di Garda, ve Val Bella, Cima Tre Penzi, Cima Cada, Passo Tomale a Monte Assolone. V zákopech, ale i v "kavernách" prožili těžké bojové situace.

Do legií v Itálii bylo zařazeno téměř 20 000 mužů, z nichž 350 padlo. Několik desítek z nich přišlo o život potupnou popravou poté, co padli do nepřátelského zajetí.

"Zvon padlých" na hradě Rovereto oznamuje zvoněním každoročně 28. října, že v Itálii padli českoslovenští legionáři. Že místa jejich posledního odpočinku (Arco, Foligno, Santa Dona di Piave, Udine, Rivo, Oderzo, Piavono, Monte di Garda, Spiazzi a další) jsou navždy spojena se vznikem Československé republiky.

U příležitosti 75. výročí bojů čs. legionářů na italské frontě byly v Roveretu delegací z Ministerstva obrany a zastupitelského úřadu České republiky v Římě vysázeny čtyři olivovníky - jako symbol míru a dobrých vztahů mezi národy. Od října 1997 je v Roveretu vztyčena i česká a slovenská vlajka.

Zdroj: Československé legie 1914 - 1920
<http://www.cslegie.wz.cz/italie.htm>